

dlužník rukou nedílnou, neb solidárně. Další prostředek zajišťovací podává § 1348 o. o. z. rukojmovi v osobě rukojmí návratného (srv. čl. Rukojemství). Zastavení může se dále státi buď ve formě zřízení zástavy ruční nebo hypoteky (§ 1373 o. o. z.).

3. Výše zajištění: § 1374 o. o. z. stanoví jako minimum:

a) při zajištění zřízením hypoteky na domech polovinu ceny odhadní, při pozemcích dvě třetiny vyšetřené ceny;

b) při věcech movitých rovněž dvě třetiny ceny odhadní a

c) při rukojmích přiměřené jmění a stálé bydliště v zemi, patrně asi v té, kde má své bydliště věřitel (ostatně srv. čl. Jistota pupilární).

III. Právo obchodní.

O obchodech, platí co do povinnosti ku zajištění, jakož i co do prostředků zajišťovacích táž ustanovení, která dána jsou pro právní jednání, jež posuzovati dlužno dle zákona občanského. Obchodní právo obsahuje pouze některá zvláštní ustanovení, jichž potřeba jevila se vzhledem ku povaze obchodních styků, ku př. ustanovení čl. 119 a 120 obch. z., jež obmezují zajištění soukromého věřitele společníka na to, co tento společník pohledávati má na úrocích a na podílu ve společenském zisku. Podobně právo retenční (§ 313—316 obch. z.) není ničím jiným, než obchodním stykům vlastním prostředkem zajišťovacím. Konečně poukázati dlužno na zástavní právo komissionáře, speditora a povozníka (čl. 374, 382, 409 obch. z.). (Viz čl. Komissionář, Speditér a Dopravnictví.)

IV. Právo směnečné.

Ohledně zajištění ve právu směnečném srv. tento čl.

V. Řízení správní.

Čl. »Kauce« pojednává o zajištění, jež zříditi dlužno v různých oborech práva správního.

VI. Řízení trestní.

Vazba vyšetřovací může býti zrušena proti přiměřenému zajištění; zajištění spočívá ve zřízení jistoty nebo rukojemství (srv. § 192 až 197 tr. ř.) Zabavení corpora delicti tvoří rovněž zajišťovací prostředek řádu trestního.

VII. Řízení trestní důchodkové.

Také zde má zabavení (srv. tento čl.) důležitý a rozsáhlý význam pro zajištění skutkové podstaty, a trest, jež vynésti dlužno. Zajištění může býti zřízeno od obviněného, složením hotových peněz neb cenných papírů, zřízením zástavy neb rukojemství (§ 566 tr. z. důch.). Výše zajištění určí se obnosem, jež vyměřiti dlužno uprostřed mezi nejnížší a mezi nejvyšší sazbou trestní bez ohledu na zvláštní okolnosti přitěžující; ku př. vyměří se při podloudnictví šesteronásobným, při těžkých přestupcích důchodkových pateronásobným obnosem poplatku. Jsou-li zde důležité polehčující neb zvláště přitěžující okolnosti, má úřad, jemuž přísluší obstarávání záležitostí důchodkových, vyměřiti výši zajištění po pečlivém uvážení všech poměrů obnosem přiměřeným povaze případu (§ 568 tr. z. důch. (Srv. též čl. Náhrada škody).

Zajištění (Smlouva zajišťovací).

I. Pojem.

Zajištění jest pojišťovací smlouva, při které někdo, jenž jakožto pojišťovatel uzavřel smlouvu asekurační nebo ji uzavřítí chce, přesunuje risiko tím převzaté nebo přebírané zcela nebo z části na kteréhosi jiného

pojišťovatele (reassurateur), chtěje tak zajištěním tímto chrániti se před nebezpečím, jež pojištěním na se byl vzal. I jest tedy zajištění oním pojištěním, kterým si pojišťovatel opět někde jinde zaopatruje pro sebe úhradu za náhradní povinnost smlouvou jemu příleží. Přirozeno, že pojišťovatele ne jeden důvod pobádáti může k tomu, aby sprostěn byl opět riska, které jednou na se vzal. Nejjednodušší pak cesta k tomu cíli jest ta, že se dá opět sám pojistiti (reassekurovati) t. j. přesune nebezpečí své na jiného pojišťovatele v tentýž způsob, jako on sám uvázal se převzít nebezpečí osoby u něho pojištěné. Vstupuje tedy první pojišťovatel neboli dále pojištěný (zajištěný) k druhému pojišťovateli zcela v poměr pojištěného ku pojišťovateli (zajišťovateli). Zájem jeho dotýká se jen oné sumy, kterouž svému pojištěnci zavázal se dáti za prémie. Na práva prvního pojištěného nemá zajištění vlivu. Zajišťovatel nahraňuje škodu jen potud, pokud zavázán jest zajištěný svému pojištěnci po právu zaplatiti. Zákony téměř všech států připouštějí kontrahování smluv zajišťovacích; pouze v Anglii zapověděno jest zajištění, kdež ho bylo zneužito k spekulacím se stoupáním a klesáním premie. Zajištění pojištěného není v podstatě ničím jiným, leč druhým pojištěním. Ostatně i zde nastupuje tentýž poměr, který vůbec založen jest mezi pojištěným a pojišťovatelem. Pravidlem a pevnou zásadou při racionelních smlouvách zajišťovacích proto bývá, že hlavní pojišťovatel risko na vlastní účet převzaté musí z jisté části podržeti na účet svůj; zajišťovatel nemá nikdy hůře býti na tom, než pojišťovatel hlavní. Za práce své jakožto jednatel vymínjuje si obyčejně hlavní pojišťovatel od zajišťovatelů jakousi náhradu (provisi). Smlouva zajišťovací rozhoduje o právech a závazcích obou stran. Zajištění odnáseti se může ke všem oborům pojišťování; nejobvyklejším a hospodářsky nejcenějším jest při pojištění dopravním a požárním; mnohem menší význam má zajištění při pojištění na život. V Rakousko-Uhersku napočítal za rok 1890 Ehrenzweig (Assecuranz-Jahrbuch) 8 zajišťovacích společností, kteréž přijaly v témž roce (1890) na premiích při zajištění požárním na 9,949.453 zl., při zajištění dopravním 264.102 zl., při pojištění na život pouze 21.392 zl.

II. Právní povaha smlouvy zajišťovací.

Smlouva zajišťovací jest samostatnou a obyčejnou pojišťovací smlouvou lišící se od ostatních smluv pojišťovacích toliko předmětem — totiž vlastním nebezpečím; pojištěný zájem jest tu onen zájem, jež má zajištěný v tom, že z jistých pojišťovacích smluv nemusí platiti jako pojišťovatel, pokud se týká, že se kryje pro ten případ, aby mohl pojištění, jež sám smlouvou na se byl vzal, zaplatiti nedoznáváje škody. Přesunutí zajištěním umožněné odnáseti se může na celé nebezpečí nebo jen na jistou část hrozícího riska. Německý obchodní zákoník, dle něhož za okolností pojímáti jest zajištění jako obchod, prohlašuje (v části práva námořského se týkající, která do rakouského práva obchodního vzata nebyla, čl. 782, 783, 868) nebezpečí převzaté od pojišťovatele námořního za pojistitelné a stanoví dále, že při zajištění námořském lhůta k odstoupení (abandon) počíná uplynutím dne, kterého zajištěnému prohlásil pojištěný své ustoupení.

III. Nařízení ministerstva vnitř, spravedlnosti, obchodu a financí ze dne 5. března 1896 č. 31 ř. z., jež týká se zakládání, zařízení a účtování pojišťoven, vytýká ohledně společností zajišťovacích tato ustanovení:

Ve stanovách každé společnosti pojišťovací výslovně uvedeno býti musí, zda společnost provozuje obchod pojišťovací přímo či nepřímo, tedy

zajišťováním. K zajišťovacím společnostem odnáseti se mají obdobným použitím tatáž zásadná ustanovení, kteráž platí pro ostatní pojišťovny. Co se týče záloh premiových, platí toto: Při pojišťovnách na život počítati jest zálohy premiové zajištěním převzatých dle tarifů společnosti zajišťující se, zálohy premiové zajištění odvedených pak dle tarifů společnosti zajišťující. Při pojištění požárním počítati a zastaviti sluší zálohu premiovou před vplacenými premii pro rata temporis běžných pojištění, nebo paušálně vyměřiti rezervou aspoň 40⁰/₀, na kteréž pak se přestane; v obou případech odečísti se smí před výpočtem oním srážky účetní (storna) a zajištění.

Při pojištění dopravním počítati jest zálohu premiovou za časová pojištění pro rata temporis, za pojištění cestovní plným obnosem premii zaplacených za pojištění, která ještě nevypřela; v obou těchto případech počítá se však jen čistá premie zbývající po srážce podílu zajišťovacího a příslušných výloh akvizičních a výloh inkasa. Při pojištěních úrazových počítati a zastaviti se má záloha premiová před vplacenými premii pro rata temporis běžných pojištění, nebo paušálně se vyměřiti zálohou aspoň 40⁰/₀, na kteréž se pak přestane; před tímto vypočtením smí se v obou případech odečísti srážky účetní a zajištění (srv. čl. Smlouva pojišťovací).

Zajištění (v právu směnečném).

I. Pojem a druhy.

Pohledávka směnečná může býti zajištěna dvojím způsobem: předně všemi prostředky zajišťovacími, které jsou přípustnými dle práva obč., tedy rukojemstvím, přistoupením spoludlužníka, zřízením zástavy ruční nebo hypoteky. Ohledně těchto způsobů zajišťovacích platí předpisy ob. obč. z. Zvláštní zajišťovací prostředky práva směnečného plynou z povahy jeho a o těch bude zde pojednáno.

1. Právo směnečné připouští především t. zv. směnečné rukojemství (aval) (viz čl. »Rukojemství směnečné«).

2. Udání podpůrné adresy na směnce (viz čl. »Honorace«).

3. Třetí způsob zajištění práva směnečného tvoří solidární ručení resp. regressní závazek předchůdců, který v tom záleží, že předchůdci (giranti a vydatelé) ručí, když směnka nebyla přijata neb když se akceptant vydané směnky nebo vydatel vlastní směnky stal nejistým.

II. Zajištění pro nepřijetí (čl. 25 sm. ř.).

Staré rak. právo směnečné zavazovalo ve případě odepření přijetí předchůdce ku zaplacení sumy směnečné; ukládalo tedy předchůdcům větší závazek. Jelikož vydatel a indossanti jen za to ručí, že směnka bude v čas dospělosti zaplacená, učiní závazku svému zadost, poskytnou-li v případě nepřijetí jistotu (konf. prot. k § 26). Nebyla-li směnka přijata, má postih zajišťovací místa jen za následujících podmínek:

1. Směnka musela býti ku přijetí praesentována a sice bez rozdílu, jde-li o směnky, jež musí býti praesentovány čili nic. Výjimku z tohoto pravidla máme v tom případě, když na indossované kopii jest udáno, u koho se nalézá originál ku přijetí zaslaný a vydání originálu bylo odepřeno, neboť v tomto případě nemusí kopie býti ke přijetí praesentována (čl. 72 sm. ř.).

2. Regress ke zjištění má však i tenkrát místo, byla-li směnka přijata jen s obmezeními, neb na nižší sumu. Může však v tomto případě jistota býti žádána jen ohledně nepřijatého obnosu.